

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

КАЧАУН АНАСТАСІЯ ПАВЛІВНА

**МОВНА СИТУАЦІЯ ТА МОВНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ: ЕТАПИ
РОЗВИТКУ, СУЧАСНИЙ СТАН І РЕКОМЕНДАЦІЇ НА МАЙБУТНЄ**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

Миколаїв – 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми роботи. Давно відомий факт, що мова застосовується у всіх сферах людського життя, вносить в нього різні корективи. Мова є найважливішою ознакою національної самоідентифікації не тільки людини та її духовної культури, а й держави в цілому, і саме тому в системі державних пріоритетів мовна політика повинна посідати чільне місце. Українська держава протягом всього періоду становлення своєї незалежності неодноразово стикалася з перешкодами, які були пов'язані з функціонуванням її мови як цілісної та невід'ємної знакової системи українського суспільства. Тому актуальність не викликає сумнівів, адже питання вироблення ефективної мовної політики для сучасної України є достатньо важливим. Безперечно, важливо враховувати абсолютно всі особливості конкретної мовної ситуації, особливо при виробленні конкретних механізмів такої політики.

Одночасно із гарантуванням мовних прав людини, такі завдання як встановлення політичної стабільності, утвердження суспільної злагоди, зміцнення єдності української держави є стратегічними для української держави.

Якщо у державі існує ситуація, пов'язана із багато національністю населення, то мовна політика, будучи складовою загальної системи національної політики, відображає її конкретні принципи та підтримує панівну ідеологію. Спрямування та форма реалізації мовної політики детерміновані саме існуючим в країні суспільно-політичним ладом та режимом правління. Якщо розглядати українську мову в історичному та географічному аспектах, то слід відмітити, що мовна політика завжди була різною. За своїми властивостями, вона наділена здатністю або підтримувати статусність певної панівної мови на території, або ж підтримувати мови національних меншин, тим самим нейтралізуючи національні конфлікти на підґрунті мови.

Кожна держава обов'язково повинна мати авторитетну державну мову, яка формувалася ще з далеких часів і цим самим є національною, автентичною, близькою для всього населення, яка є надбанням конкретного народу, конкретної нації.

В Законі України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25.04.2019 введено нову посаду – Уповноважений із захисту державної мови, що буде сприяти функціонуванню української мови як державної у сферах суспільного життя та захисту української мови. Тому у цій роботі авторка хоче визначити та проаналізувати, як змінюється за плином часу мовна ситуація, а також висвітлити головні риси концепції державної мовної політики у незалежній Україні.

Стан наукової розробки теми. Проблеми вивчення функціонування та регулювання мовних відносин у суспільстві є об'єктом вивчення таких вітчизняних учених як Б. Ажнюк, М. Грунський, П. Житецький, А. Загнітко, О. Білодід, Н. Костриця, І. Курас, О. Куць, І. Лопушинський, Л. Масенко, Н. Мечковська, Л. Нагорна, Ж. Шевчук, Л. Щерба та інших.

Із закордонних вчених, які займалися дослідженням мовних питань можна згадати Л. Введенську, В. Мамутова, О. Дунаєвську, А. Демидову, Б. Гаврінг, Р. Белла, І. Савикьєне, А. Сормунен та інших.

Важливою складовою джерельної бази є нормативно-правові акти, які мають визначати мовну політику та регулювати мовну ситуацію. Серед основних вітчизняних нормативно-правових актів з визначеної проблематики можна назвати Конституцію України, Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25.04.2019, Закон України «Про освіту» від 05.09.2017, Закон України «Про національні меншини в Україні» від 25.06.1992, Закон України «Про засади державної мовної політики» від 03.07.2012; в сфері міжнародного законодавства авторка розглядала, зокрема Європейську Хартію регіональних мов і мов меншин.

Метою цієї роботи є вивчення сучасних заходів щодо вдосконалення державної мовної політики в Україні з огляду на сучасну мовну ситуацію та гостру необхідність

збереження ідентифікації української нації в умовах подальшої глобалізації світу та визначити шляхи покращення мовної ситуації та досягнення цілей, які вже визначені на законодавчому рівні.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання** в роботі:

- Визначити місце та роль мови у суспільстві; охарактеризувати історичні аспекти мовної ситуації;
- Дати характеристику нормативно-правовому забезпеченню мовної політики у сучасній Україні;
- Надати аналіз мовної ситуації в Україні;
- Визначити законодавчі засади та механізми здійснення державної мовної політики;
- Розглянути історичні аспекти становлення української мови;
- Розглянути процес та наслідки ратифікації та імплементації Європейської Хартії регіональних мов і мов меншин;
- Визначити цілі та напрями державної мовної політики в Україні;
- Надати рекомендації на майбутнє щодо мовної політики та ситуації в Україні; сформулювати пропозиції щодо покращення мовної ситуації в Україні, щодо підвищення рівня авторитету української мови серед населення України.

Об'єктом дослідження виступають мовна ситуація та мовна політика в Україні, законодавчі засоби регулювання мовного питання.

Предметом дослідження є етапи розвитку, сучасний стан та характеристики мовної ситуації та політики в Україні, а також рекомендації щодо розвитку мовної політики на майбутнє.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що авторка здійснила спробу комплексно та всебічно здійснити дослідження етапів розвитку мовної політики та механізмів її реалізації згідно Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети в магістерській роботі було застосовано комплекс методів наукового дослідження. Зокрема у дослідженні були використані загально-наукові методи, такі як аналіз і синтез, індукція, дедукція, узагальнення, та спеціальні методи: логічний, історико-функціональний, соціологічний, системно-структурний, діалектичний, статистичний, компаративістський.

Методи дедукції, аналізу та узагальнення дали змогу розширити понятійно-категорійний апарат і уточнити зміст поняття «мовна ситуація» та «мовна політика». За допомогою проблемно-пошукового методу визначено проблему, підібрано й узагальнено джерела з теми дослідження та запропоновано шляхи її розв'язання; абстрактно-логічний метод використано для аналізу існуючих джерел, теоретичного узагальнення й формування висновків.

Порівняльно-правовий і порівняльно-функціональний методи дали можливість систематизувати правила професійної етики державних службовців в Україні та міжнародні стандарти у цій сфері. Теоретико-методологічною основою магістерської роботи стали фундаментальні положення, дослідження українських та зарубіжних науковців і фахівців у сфері мовної політики.

Практичне значення. Розроблені в дослідженні теоретичні положення доведені до рівня конкретних пропозицій можуть бути реалізовані у подальших дослідженнях, для вдосконалення законодавства, зокрема при розробці нормативно-правових актів.

Структура магістерської роботи обумовлена метою, завданнями і логікою дослідження і складається зі вступу, трьох розділів, семи підрозділів, висновків та списку використаної літератури (81 найменування). Загальний обсяг роботи становить 87 сторінок, з яких обсяг основного тексту – 78 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи. Наведено результати апробації основних положень та особистий внесок авторки дослідження.

У **першому розділі** «*Мова в Україні: загальна характеристика, історичні засади*» охарактеризовано проблематику та джерельну базу дослідження поняття й історичних засад мовної ситуації в Україні.

Підрозділ 1.1. «Місце та роль мови у суспільстві. Історичні аспекти мовної ситуації» присвячений аналізу місця та ролі мови у суспільстві, а також формування історичних аспектів мовної ситуації.

Авторкою зроблено акцент на тому, що у кожній нації, у кожній державі мова має ключове значення та відіграє дуже важливу роль в державотворенні, взагалі в усіх напрямках політики. Необхідно відокремлювати мову нації від усіх інших, це допоможе визначити правильні напрямки здійснення мовної політики та забезпечити розвиток державної мови, утвердження її авторитету серед населення.

Зроблено висновок, що мова є одним із дуже важливих елементів державності. Це склалося ще з далеких історичних часів. Українська мова пройшла декілька періодів свого становлення, і тепер має статус державної та є основною мовою спілкування в державних установах, на підприємства, в державних закладах освіти та в інших сферах побутового життя.

У *підрозділі 1.2. «Нормативно-правове забезпечення мовної політики у сучасній Україні»* досліджено такі нормативно-правові акти як Конституція України, Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25.04.2019, Закон України «Про освіту» від 05.09.2017, Закон України «Про національні меншини в Україні» від 25.06.1992, Закон України «Про засади державної мовної політики» від 03.07.2012; Європейська Хартія регіональних мов і мов меншин.

Визначено, що підтримка на законодавчому рівні народної мови обов'язково необхідні. Адже таким чином вона має певний авторитет, визнана населенням та державою, захищена та має можливість ширшого застосування, ніж інші мови національних меншин.

Зроблено висновок, що особливу увагу необхідно звернути на напрями забезпечення розвитку української мови саме як державної, пріоритетної для нації – важливого чинника державотворення й консолідації української політичної нації. Невід'ємною складовою патріотизму має стати життєва потреба володіти рідною мовою – державною. Подальші дослідження будуть корисними в частині підвищення статусності та престижу широкого вжитку державної мови, перш за все в засобах масової інформації, сфері медіа-простору, науки, освіти, культури та мистецтва.

У **другому розділі** «*Сучасний стан мовної політики та ситуації в Україні*» визначено сутність понять «мовна політика» та «мовна ситуація», проаналізовано сучасний стан їхнього розвитку в Україні.

У *підрозділі 2.1. «Аналіз мовної ситуації в Україні. Двомовність на території української держави»*, визначено, що Україна є багатонаціональною державою, адже на її території проживає досить багато людей з інших країн і вони є носіями мови своєї нації.

Це обов'язково враховується при визначення мовної політики, та звичайно має свій вплив на мовну ситуацію в Україні.

На думку автора, в Україні поважається право кожної людини говорити на мові, якою зручніше спілкуватися. На законодавчому рівні ще є ресурси для ефективного врегулювання цього питання; а також підтримуються і розробляються механізми підтримки занепалих мов. Але і кожен, хто проживає на території України теж повинен поважати мову держави, в якій проживає, та намагатися навчатися її.

У підрозділі 2.2. «Законодавчі засади та механізми здійснення державної мовної політики», визначені механізми здійснення мовної політики держави та визначена необхідна законодавча база для формування ефективних механізмів такої політики.

Зроблено висновок, що без державної підтримки на законодавчому рівні всі намагання будуть неефективними, тому держава розробляє нові програми та законодавчі акти для зміцнення авторитету державної мови в Україні.

На думку авторки, кожна національна мова, яка існує у суспільстві, передусім, виконує консолідуючу та об'єднуючу функції. Це і має стати домінантою, яка покликана виступати стабілізуючим чинником в державній мовній політиці, і сприяє тим напрямкам діяльності в державі, які направлені зберегти міжнаціональний мир, злагоду в суспільстві.

У підрозділі 2.3. «Ратифікація та імплементація Європейської Хартії регіональних мов і мов меншин» обґрунтовано важливість дотримання Україною міжнародних стандартів у галузі мовної політики.

Окрему увагу приділено необхідності імплементації положень Європейської Хартії регіональних мов і мов меншин до національного законодавства України. Напрями сучасної політики і стратегії нашої держави спрямовані на подальшу розбудову національної освіти, трансформацію та інтеграцію освітньої системи у європейське та світове співтовариство.

У третьому розділі «Цілі та пріоритетні напрями державної мовної політики: сьогодення та перспективи» обґрунтовані основні цілі державної мовної політики, визначені її основні пріоритетні напрями в контексті сьогодення та майбутнього.

У підрозділі 3.1. «Цілі та напрями державної мовної політики» зроблено огляд основних напрямів та цілей мовної політики держави. Помірковане виявлення національними меншинами своїх мовно-політичних поглядів позбавить від зайвих дестабілізуючих ситуацій. Державна мова є статусною, національним вибором та надбанням предків нашої нації.

У підрозділі 3.2. «Рекомендації щодо розвитку мовної політики та ситуації в Україні» основні шляхи удосконалення мовної політики держави, а також надано рекомендації щодо її розвитку в Україні.

Визначено, що перш ніж шукати оптимальні шляхи вирішення мовних проблем, налагодження мовної політики, потрібно проаналізувати мовну ситуацію в Україні, адже вона є в міру складною та різноманітною. В Україні проживають представники багатьох національностей, і в той же час вони є носіями своїх мов. Вони також потребують поваги і уваги, але є національна державна мова більшості, яку потрібно поширювати і утверджувати її панування на своїй території.

Сучасний стан державної мовної політики характеризується недосконалістю правової бази та гострою потребою оновлення концептуальних підходів у вирішенні мовних проблем. Активізація дискусій в експертному середовищі, поява реальних законодавчих ініціатив дозволяє сподіватися на покращення мовнокультурної ситуації в

Україні.

Водночас залишаються недостатньо розробленими такі перспективні напрямки державної мовної політики, як забезпечення конкурентоспроможності української мови у сфері бізнесу, запровадження пільгового оподаткування для україномовної друкованої продукції, розробка системи моніторингу етномовних процесів в країні, оприлюднення результатів державної мовної політики на щорічних всеукраїнських слуханнях з функціонування та розвитку української мови.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі наведено нове вирішення актуального наукового завдання з обґрунтування теоретичних положень та розроблення практичних рекомендацій щодо вироблення ефективної мовної політики в Україні. Результати дослідження дають підстави сформулювати висновки і рекомендації, що мають теоретичне та практичне значення.

Мета роботи, яка полягала у вивченні сучасних заходів щодо вдосконалення державної мовної політики в Україні з огляду на сучасну мовну ситуацію та гостру необхідність збереження ідентифікації української нації в умовах подальшої глобалізації світу та у визначенні шляхів покращення мовної ситуації та досягненні цілей, які вже визначені на законодавчому рівні – є досягнутою. Поставлені завдання дослідження є виконаними.

Авторкою було визначено місце та роль мови у суспільстві: вказано, що мова вирішальним чином впливає на становлення народу, будучи невід'ємною ознакою нації та державності. В ході теоретичного обґрунтування положень роботи визначено, що мислення і мова нерозривно взаємопов'язані, охарактеризовано сама інтерпретація поняття мови та визначені основні фактори впливу на формування мови (політичні, культурні, економічні, соціальні тощо).

В ході дослідження було згадано різні історичні періоди та особливості формування сучасної мовної ситуації на українських землях під владою різних імперій та наслідки, які це може мати для сьогодення. В роботі авторкою розглянуті періоди становлення української мови від спільнослов'янської мова в III тис. до н.е. – VI ст. н.е.) до сучасної нам нової української мови.

В результаті проведеного аналізу матеріалів дослідження були виділені періоди розвитку та занепаду української мови, чинники, що мали вплив на це, та наслідки, які це мало для сучасної української мови та її місця в суспільстві й у загальносвітовій мовній картині.

Загалом, в межах проведеного дослідження авторкою було перелічено та охарактеризовано основні нормативно-правові акти та документи (як ті, які вже втратили чинність, але мали велике значення в творенні мовної політики, так і ті, які чинні і діють на території України), які прийнято та ратифіковано Верховною Радою України, які стосуються мови та мовної ситуації, а також вказано на їхні позитивні сторони та суперечливі аспекти й наслідки їх прийняття для тогочасного українського суспільства.

Авторкою було надано характеристику нормативно-правового забезпечення мовної політики у сучасній Україні. Визначено, що на сьогодні визначальними нормативно-правовими актами в цій сфері є Конституція України та Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25 квітня 2019 року, яким введено нову посаду Уповноваженого із захисту державної мови, яка має сприяти функціонуванню української мови як державної у сферах суспільного життя.

Авторкою в роботі було надано характеристику історичним аспектам мовної ситуації, згадано про формування та стан української мови в суспільстві, її статус та місце серед загального числа мов, які є на території України, про мови національних меншин (їх статус і місце в системі), про положення конкретно російської мови в контексті ситуації

двомовності, що історично склалася в Україні. Серед основних особливостей мовної ситуації в Україні можна назвати, перш за все, фрагментарний та мультикультурний характер її формування; потенційну конфліктогенність мовного питання для українського суспільства; наявність можливостей для спекулювання та маніпулювання мовною темою під час виборчих кампаній або кризових ситуацій; виняткову роль мовного питання для сучасної суспільно-політичної ситуації тощо.

В роботі було визначено законодавчі засади та механізми здійснення державної мовної політики, завдяки визначенню конкретних методів та способів ведення мовної політики та їх відображення в мовній ситуації, виокремлення принципів, на яких принципах вона базується та основних чинників впливу.

Авторкою було розглянуто процес і наслідки ратифікації Європейської Хартії регіональних мов і мов меншин та процес імплементації її положень до системи національного законодавства. Визначено, що долучення України до міжнародних норм регулювання відносин у мовній сфері має важливе значення для позитивних змін в мовній ситуації в Україні та підтверджує готовність долучення нашої держави до європейського співтовариства.

Таким чином, авторкою були визначені цілі та напрями державної мовної політики в Україні, серед яких основними можна вважати забезпечення всебічного розвитку та функціонування української мови, підтримання і розвиток мовних взаємин між різними групами. Також в роботі було сформульовано пропозиції щодо покращення мовної ситуації в Україні, щодо підвищення рівня авторитету української мови серед населення України.

В результаті проведеного дослідження авторка вважає за необхідне надати перелік рекомендацій на майбутнє щодо мовної політики та ситуації в Україні, вказавши на конкретні завдання, які стоять перед українським законодавством та владою, перед народом та загалом суспільством щодо поширення української мови серед населення з урахуванням ресурсів для покращення мовної політики та стану мовної ситуації:

- Проводити просвітницьку та роз'яснювальну роботу серед різних вікових груп населення для розкриття основних положень мовної політики Української держави та боротьби із найбільш поширеними міфами та стереотипами щодо деструктивного та карального характеру заходів сучасної мовної політики;
- Проводити адекватну інформаційну кампанію стосовно діяльності Уповноваженого Президента із захисту державної мови: боротися з фейковими матеріалами вітчизняних та зарубіжних ЗМІ, протидіяти нав'язаним стереотипам щодо примусового та репресивного характеру діяльності цього інституту тощо;
- Реагувати оперативними змінами в законодавчій сфері на реальні виклики в роботі Уповноваженого Президента із захисту державної мови, намагаючись оптимізувати нормативну-правову базу відповідно до конкретних реалій;
- Забезпечити усім громадянам, які мають таку потребу та виявлять бажання, вільний доступ до підвищення рівня володіння українською мовою. Така робота має бути організована у вигляді безкоштовних курсів, які мають бути доступними для бажаючих як в географічному сенсі, так і за розкладом (вечірні години, вихідні дні тощо). Доцільною, з точки зору авторки, є рекомендація щодо запуску таких курсів і в електронному форматі (з можливістю використання платформ Prometheus та ін.), з використанням відео-уроків, Skype-чатів та подальшим складанням іспиту й отриманням відповідного сертифікату.

Загалом, варто зазначити, що мовна політика в сучасній Україні має виняткову важливість для державотворення та патріотичного виховання молоді. Складності та ризики її формування пояснюються непростотою та неоднозначною мовною ситуацією, що склалася на землях України протягом декількох останніх століть. Тому у пошуку конструктивних основ та оптимальних механізмів впровадження мовної політики полягають перспективи подальших досліджень в контексті цієї тематики в майбутньому.

АНОТАЦІЯ

Качаун А. П. Мовна ситуація та мовна політика в Україні: етапи розвитку, сучасний стан і рекомендації на майбутнє. – На правах рукопису.

Магістерська робота на здобуття освітнього ступеню «магістр». Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2020.

В магістерській роботі визначено місце та роль мови у суспільстві; охарактеризувати історичні аспекти мовної ситуації; надана характеристика нормативно-правовому забезпеченню мовної політики у сучасній Україні; зроблений аналіз мовної ситуації в Україні; визначено законодавчі засади та механізми здійснення державної мовної політики; розглянуто історичні аспекти становлення української мови; вивчений процес та наслідки ратифікації та імплементації Європейської Хартії регіональних мов і мов меншин; визначені цілі та напрями державної мовної політики в Україні; надані рекомендації на майбутнє щодо мовної політики та ситуації в Україні; сформульовані пропозиції щодо покращення мовної ситуації в Україні щодо підвищення рівня авторитету української мови серед населення України.

Для досягнення поставленої мети в магістерській роботі було застосовано комплекс методів наукового дослідження. Зокрема у дослідженні були використані загально-наукові методи (аналіз і синтез, індукція, дедукція, узагальнення), та спеціальні методи (логічний, історико-функціональний, соціологічний, системно-структурний, діалектичний, статистичний, компаративістський тощо).

В роботі вивчені сучасні заходи щодо вдосконалення державної мовної політики в Україні з огляду на сучасну мовну ситуацію та гостру необхідність збереження ідентифікації української нації в умовах подальшої глобалізації світу та визначено шляхи покращення мовної ситуації та досягненні цілей, які вже визначені на законодавчому рівні.

В межах проведеного дослідження авторкою було перелічено та охарактеризовано основні нормативно-правові акти та документи (як ті, які вже втратили чинність, але мали велике значення в творенні мовної політики, так і ті, які чинні і діють на території України), які прийнято та ратифіковано Верховною Радою України, які стосуються мови та мовної ситуації, а також вказано на їхні позитивні сторони та суперечливі аспекти й наслідки їх прийняття для тогочасного українського суспільства.

Зроблено висновок, що мовна політика в сучасній Україні має виняткову важливість для державотворення та патріотичного виховання молоді. Складнощі та ризики її формування пояснюються непростотою та неоднозначною мовною ситуацією, що склалася на землях України протягом декількох останніх століть. Тому у пошуку конструктивних основ та оптимальних механізмів впровадження мовної політики полягають перспективи подальших досліджень в контексті цієї тематики в майбутньому.

Ключові слова: мова, мовна політика, мовна ситуація, мовне законодавство, мовне середовище.

SUMMARY

Kachaun A.P. Language Situation and Language Policy in Ukraine: Stages of Development, Current State and Recommendations for the Future. – Manuscript.

Graduate work for obtaining an educational degree «Master». Petro Mohyla Black Sea National University. – Mykolaiv, 2020.

The master's thesis defines the place and role of language in society; describes the historical aspects of the language situation. The characteristic of legal support of language policy in modern Ukraine is given; analysis of the linguistic situation in Ukraine is made; legislative frameworks and mechanisms for implementing state language policy have been defined; historical aspects of the formation of the Ukrainian language are considered; the process and consequences of the ratification and implementation of the European Charter for Regional and Minority Languages have been studied; the purposes and directions of the state language policy in Ukraine are defined; recommendations for the future on language policy and the situation in Ukraine are made; proposals for the improvement of the language situation in Ukraine and increasing the level of authority of the Ukrainian language among the population of Ukraine have been formulated.

In order to achieve the purpose of the research, a set of scientific research methods was applied in the master's work. In particular, there were used general scientific methods (analysis and synthesis, induction, deduction, generalization), and special methods (logical, historical, functional, sociological, system-structural, dialectical, statistical, comparative, etc.) in the master's thesis.

The paper examines modern measures to improve the state language policy in Ukraine according to the current language situation and the urgent need to preserve the identification of the Ukrainian nation in the conditions of further globalization of the world. The ways of improving the language situation and achieving the goals that are set at the legislative level are identified.

In this research the author has characterized the main normative legal acts and documents, which were adopted and ratified by the Verkhovna Rada of Ukraine, concerning the language and the language situation. The work outlined the positive and conflicting aspects and consequences of their adoption for the Ukrainian society at that time.

It is concluded that language policy in modern Ukraine is of utmost importance for the state formation and patriotic upbringing of young people. The complexity and risks of its formation are explained by the difficult and ambiguous linguistic situation which has been formed on the lands of Ukraine for the last several centuries. Therefore, the prospects for further research in the context of this topic in the future are in the search for constructive foundations and optimal mechanisms for the implementation of language policy.

Key words: language, language policy, language situation, language legislation, language environment.